

RAADSVORSTEL 09.0114

(vastgesteld in de gemeenteraadsvergadering van 3 december 2009)

Rv. nr.: 09.0114

B&W-besluit d.d.: 3 november 2009

B&W-besluit nr.: 09.1207

Naam programma +onderdeel:

Werk en Inkomen

Onderdeel Participatie uitstroom en activering (product 623.01) en

Onderdeel Inkomensvoorziening bijstand (product 610.01)

Onderwerp: Verordeningen WIJ: Verordening cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand en Wet investeren in jongeren 2009'

Aanleiding:

Op 1 oktober 2009 trad de Wet investeren in jongeren (WIJ) in werking. Doelstelling van deze wet is de duurzame arbeidsparticipatie in regulier werk van jongeren tot 27 jaar. Met de inwerkingtreding van de WIJ is de WWB voor wat betreft de algemene bijstand in beginsel afgesloten voor jongeren tot 27. De WIJ bevat regels met betrekking tot het recht op werkleeraanbod voor jongeren. Ons college heeft de opdracht de WIJ uit te voeren. De gemeenteraad dient hiertoe bij verordening regels te stellen.

De Wet Investeren in jongeren (WIJ) is op 30 juni 2009 in de eerste kamer vastgesteld. Als gevolg van de zeer korte invoeringstermijn bleek het praktisch onhaalbaar de verordeningen vóór de ingangsdatum van de wet, 1 oktober 2009, door de Raad te laten vaststellen. Om deze periode van juridische leemte (van 1 oktober 2009 tot inwerkingtreding verordeningen) zo kort mogelijk te laten duren is er voor gekozen af te wijken van de gebruikelijke inspraakprocedure. De verordeningen worden niet voor inspraak vrijgegeven, maar zo snel mogelijk door ons College ter vaststelling aan de Raad aangeboden. Hierbij wordt het bestaande beleid, zoals dat nu is vastgelegd in de WWB-verordeningen zoveel mogelijk gehandhaafd. Over een jaar zullen de WIJ-verordeningen worden geëvalueerd waarbij in brede kring zal worden opgeroepen voorstellen voor eventuele aanpassingen naar voren te brengen. (inspraak achteraf).

Doel:

De WIJ optimaal uit te voeren door conform de (in artikel 12) gestelde opdracht aan de Raad zo snel mogelijk bij verordening regels te stellen met betrekking tot:

- de inhoud van een werkleeraanbod;
- de verlaging van de inkomensvoorziening bij verwijtbaar gedrag;
- het verlagen of verhogen van de norm voor bepaalde categorieën jongeren en onder welke voorwaarden dat gebeurt;
- het te voeren beleid op het gebied van fraudebestrijding en cliëntenparticipatie.

Kader:

Op 1 oktober 2009 trad de Wet investeren in jongeren (WIJ) in werking. Doelstelling van deze wet is de duurzame arbeidsparticipatie in regulier werk van jongeren tot 27 jaar. Het belangrijkste verschil met de Wet werk en bijstand (WWB) is dat de WIJ recht geeft op een werkleeraanbod, zodra de jongere die tot de doelgroep hoort hier om vraagt. In de WWB

heeft de uitkeringsgerechtigde of Nugger een aanspraak op een voorziening, maar beslist het College of, en zo ja wanneer, de voorziening wordt aangeboden. Dat betekent dat ons College in de WIJ feitelijk een leveringsplicht van werken en leren heeft. Wat een werkleeraanbod inhoudt is ter beoordeling aan de gemeente.

De relatie tussen werken/lernen en een uitkering is dus fundamenteel anders dan bij de WWB, waarbij het recht op bijstand voorop staat met als afgeleide de plicht tot arbeidsparticipatie. Met de WIJ wordt een 'paradigmawisseling' beoogd: is het uitgangspunt in de WWB 'een uitkering, mits' in de WIJ is dit omgedraaid en geldt als uitgangspunt 'geen uitkering, tenzij'. In de WIJ staat de duurzame arbeidsparticipatie van de jongere, en daarmee het werkleeraanbod voorop met als afgeleide een inkomensvoorziening.

Overgangperiode

Met de inwerkingtreding van de WIJ is de WWB voor wat betreft de algemene bijstand in beginsel afgesloten voor jongeren tot 27. Daartoe is de WWB op een aantal onderdelen aangepast. Om te voorkomen dat jongeren die een uitkering op grond van de WWB ontvangen abrupt onder een ander regime komen te vallen is er een overgangperiode tot 1 juli 2010. Per die datum moet de gemeente alle jongeren van de WWB naar de WIJ overzetten. Dit geldt dus voor de jongeren die per 1 oktober 2009 al een WWB-uitkering ontvangen. Tijdens de overgangperiode zijn voor de jongeren in de WWB de bestaande WWB-verordeningen nog van toepassing. Deze verordeningen zullen per 1 juli 2009 (redactioneel) moeten worden aangepast, omdat de doelgroep 'jongere' er dan niet meer onder valt.

Overwegingen:

Gelet op het feit dat de WIJ pas op 30 juni door de Eerste kamer is goedgekeurd, is er slechts een korte invoeringstermijn vergund. Dit heeft gevolgen voor de implementatie van de wetgeving en op de mogelijkheid tot het verlenen van inspraak op de uit de wetgeving voortvloeiende gemeentelijke regelgeving (de noodzakelijke verordeningen). Zie hierover verder bij juridische consequenties.

Werkleeraanbod

De WIJ verplicht gemeenten om te investeren in de arbeidsinschakeling van alle jongeren, ook bij een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Daartoe moeten gemeenten jongeren in beginsel een werkleeraanbod doen. Dit werkleerrecht berust op het uitgangspunt dat jongeren die goed geschoold zijn en over voldoende kwalificaties beschikken gemakkelijker aan het werk zullen komen en daardoor zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Het werkleeraanbod is bestemd voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 27 jaar. Maatwerk is hierbij geboden. De wensen van de jongere moeten nadrukkelijk betrokken worden bij dat aanbod. Hoe dat is gebeurd moet blijken uit de rapportage en de beschikking. Bij het werkleeraanbod speelt het eigen vermogen en het inkomen en vermogen van een eventuele partner geen rol.

Inkomensvoorziening

Afgeleide van het werkleeraanbod is een inkomensvoorziening voor jongeren van 18 – 27 jaar als de jongere onvoldoende inkomsten heeft. Deze inkomensvoorziening volgt in grote lijnen de WWB voor wat betreft de voorwaarden die aan het recht zijn verbonden en de normering die geldt voor de hoogte van deze voorziening. Anders dan bij het werkleeraanbod wordt het recht op een inkomensvoorziening getoetst op het inkomen van beide partners samen en wordt ook het vermogen van beide partners getoetst op de vrijlating van een

bescheiden vermogen, overeenkomstig de WWB. Een inkomensvoorziening is alleen gegarandeerd in de situatie dat een werkleeraanbod:

- geen optie is wegens in de persoon van de jongere gelegen of niet verwijtbare omstandigheden zijnerzijds;
- onvoldoende inkomsten genereert;
- nog niet kan worden gedaan.

Er bestaat eveneens geen recht op inkomensvoorziening als de jongere het werkleeraanbod weigert of daar ondubbelzinnig onvoldoende aan meewerkt. De samenhang tussen het werkleeraanbod enerzijds en de inkomensvoorziening anderzijds is een bepalend element in de WIJ.

5 WIJ- Verordeningen

In het kader van de WIJ dient de gemeenteraad bij verordening nadere regels te stellen:

- over de inhoud van een werkleeraanbod;
- over de verlaging van de inkomensvoorziening bij verwijtbaar gedrag;
- over het verlagen of verhogen van de norm voor bepaalde categorieën jongeren en onder welke voorwaarden dat gebeurt;
- over het te voeren beleid op het gebied van fraudebestrijding en met betrekking tot de cliëntenparticipatie

In bijgaande 'oplegnotitie bij verordeningen Wet investeren in jongeren' vind u (naast informatie over de inhoud en implementatie van de WIJ en het huidige Leidse 'leer- en werk-aanbod' ten aanzien van jongeren) een uitgebreide toelichting op deze nieuwe verordeningen. Hier volgt nu een samenvatting.

De vijf op te stellen verordeningen zijn het equivalent van de vijf bestaande WWB-verordeningen. Het wettelijk kader is in de WIJ dan ook grotendeels hetzelfde als de WWB. De instrumenten en voorzieningen die we nu al inzetten voor re-integratie van jongeren kunnen we goed benutten voor de arbeidsinschakeling van jongeren op grond van de WIJ. Het meest fundamentele verschil tussen de WWB en de WIJ zit in de benadering van de jongere ('geen uitkering tenzij' i.p.v. 'een uitkering mits'). Dit komt in de verordeningen *Werkleeraanbod en Maatregelen* tot uiting in de scherpere formulering van de rechten en plichten als ook de 'gedragingen' waar een maatregel op van toepassing is. Ook ontbreekt in de WIJ de mogelijkheid tot 'vrijlating van inkomsten uit arbeid' of het verstrekken van 'premies'. Verder is de reikwijdte van de maatregelenverordening beperkter dan bij de WWB, omdat de WIJ een aantal 'gedragingen' die vallen onder de noemer 'tekortschietend besef van verantwoordelijkheid' niet meer benoemt.

De normen- en *toeslagensystematiek* is in de WIJ identiek aan de WWB. Het *handhavingsinstrumentarium* in het kader van de WWB is evenzeer toepasbaar in de WIJ. De *cliëntenparticipatie* van jongeren bij de uitvoering van de WIJ is geregeld door de bestaande cliëntenraad adviesrecht te geven op de WIJ en de taak en bevoegdheid om ook de WIJ-jongeren te vertegenwoordigen.

Vanwege de grote gelijkenis is gekeken of het mogelijk was gecombineerde WWB/WIJ-verordeningen te maken. Dit bleek alleen bij Handhaving en Cliëntenparticipatie, goed te realiseren. Bij de andere 3 is gekozen voor het opstellen van aparte WIJ-verordeningen. Dit vanwege het specifiek karakter van het werkleeraanbod en vanwege de veelvuldige verwijzing naar onderliggende WWB- dan wel WIJ-begrippen en normen (bij de Maatregel- en Toeslagenverordening).

Terugwerkende kracht

Aan de verordeningen zal na inwerkingtreding terugwerkende kracht tot 1 oktober 2009 worden toegekend. Uitzondering hierop vormt de maatregelenverordening WIJ, omdat dit een belastende regeling is, en de invoering met terugwerkende kracht ten nadele is van de burger. Dit betekent dat, tot de datum dat maatregelenverordening daadwerkelijke inwerking is getreden, er op grond van de WIJ geen maatregelen kunnen worden opgelegd. Echter, gelet op de beperkte periode tussen 1 oktober 2009 en de beoogde datum van inwerkingtreding van de maatregelenverordening, zijn de gevolgen daarvan niet onacceptabel.

Advisering Clientenraad SOZA

De korte tijd voor implementatie van de WIJ en de gevolgen daarvan voor de invoering van de verordeningen is besproken met de Cliëntenraad SOZA. Hierbij is overeengekomen dat de Clientenraad, met een verkorte adviestermijn, de gelegenheid zou krijgen te reageren op de conceptverordeningen. De eerste concepten (Clientenparticipatie en Handhaving) zijn ruim 3 weken voor einde adviestermijn naar de Clientenraad gestuurd. Bij de andere drie verordeningen was de adviestermijn 1 week.

Mede als gevolg van ziekte bleek de Clientenraad echter niet in staat ons College tijdig van een advies op de verordeningen te voorzien.

Financiën:

De financiering van de WIJ vindt plaats uit al bestaande budgetten van het programma Werk en Inkomen en bestaat uit twee componenten:

- Aanbodvoorzieningen (het werkleeraanbod) worden bekostigd uit het Participatiebudget voorheen Werkdeel (product 623.01 Participatie uitstroom en activering);
- de inkomensvoorziening maakt, samen met het WWB Inkomensdeel, onderdeel uit van het budget Inkomensdeel (product 610.01 Inkomensvoorziening bijstand) en volgt dezelfde systematiek en regels als het WWB Inkomensdeel. Eind 2010 is een ultimo-stand geraamd van 50 WIJ-inkomensvoorzieningen, waarvan 30 in de leeftijdscategorie 23 tot 27 jaar.

Er is geen invoeringsbudget.

Evaluatie:

Over een jaar zullen de WIJ-verordeningen worden geëvalueerd waarbij in brede kring zal worden opgeroepen voorstellen voor eventuele aanpassingen naar voren te brengen. (inspraak achteraf).

Bijgevoegde informatie:

Inleiding bij de Verordening 'Cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand 2004' (aan het document toegevoegd door de Cliëntenraad SoZA).

De Verordening 'Cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand en Wet investeren in jongeren 2009'

Toelichting Verordening cliëntenparticipatie WWB en WIJ 2009

Verordening Cliëntenparticipatie gemeente Leiden ex artikel 47 WWB (Inleiding)

Leiden, 7 december 2004

In de Wet Werk en Bijstand is per amendement geregeld dat de cliëntenparticipatie in lijn moet worden gebracht met de wet Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (Suwi). Daarin wordt gesteld dat cliëntenparticipatie onmisbaar is in een uitvoeringsstructuur waarin de cliënt centraal staat. Dit wordt in grote lijnen geregeld in artikel 47 WWB:

Artikel 47 WWB

De gemeenteraad stelt bij verordening regels over de wijze waarop de personen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop:

- a. periodiek overleg wordt gevoerd met deze personen of hun vertegenwoordigers;
- b. deze personen of vertegenwoordigers onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
- c. zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.

Beleidskaders

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 17 februari 2004 onderstaande aanbeveling over taken en bevoegdheden van de Cliëntenraad aangenomen:

"De Cliëntenraad krijgt een zwaarwegend adviesrecht, waarbij het College verplicht is alle relevante informatie te verstrekken, en wel op een zodanig tijdstip dat de Cliëntenraad in staat is een gefundeerd oordeel te vormen dat een rol kan spelen bij de besluitvorming in college en Raad. Indien het College afwijkt van het advies van de Cliëntenraad dient zij dit te motiveren, en hiervan tevens de Raad op de hoogte te stellen. De Cliëntenraad heeft het recht de Raad gevraagd en ongevraagd te adviseren."

Volgens het SUWI-model voor cliëntenparticipatie (UWV en CWI) behoort een cliëntenraad vergaande rechten en bevoegdheden te hebben op het gebied van initiatiefrecht, informatierecht en adviesrecht. Deze hebben vooral betrekking op de uitvoering, zodat de rechten en bevoegdheden voor de Cliëntenraad Sociale Zaken en Arbeidsmarktbeleid moeten worden uitgebreid naar het gemeentelijke sociaal en arbeidsmarktbeleid en de advisering van wethouder en gemeenteraad, conform de aanbeveling van de gemeenteraad.

Cliëntenparticipatie in Leiden van 1999-2004

De gemeente Leiden hecht grote waarde aan cliëntenparticipatie. Sinds 1999 vindt er communicatie en overleg plaats tussen SOZA en de Cliëntenraad. Gedurende die periode zijn er ervaringen opgedaan die consequenties hebben voor de toekomst:

- Slechte ervaringen met aanzienlijk aantal belangenorganisaties: slechts drie van de zes voor belangenorganisaties gereserveerde plaatsen zijn bezet, plaatsvervangende leden komen niet, de kwalitatieve en kwantitatieve inbreng van belangenorganisaties is veelal beperkt. - Beperkt aantal actieve en (des)kundige leden (hiermee hebben vrijwel alle cliëntenraden te kampen).

- Starre verdeling in groepen bij streven naar afspiegeling cliëntenbestand is onwerkbaar gebleken; opengevallen plaatsen binnen de ene groep mochten formeel niet worden ingenomen door gemotiveerde en kundige leden uit een andere groep.
- Veel tussentijds verloop door uiteenlopende oorzaken (van de twaalf in 2001 benoemde leden hebben er in augustus 2004 nog drie zitting in de Cliëntenraad).

Hieruit kunnen onder meer de volgende lessen omtrent de samenstelling worden getrokken:

- Belangenorganisaties hebben niet altijd een extra waarde voor de Cliëntenraad.
- Starre verdeling op basis van de samenstelling van het cliëntenbestand is onwerkbaar, vooral als geschiktheid van de kandidaten zwaar gaat wegen.
- Kundige en actieve leden zijn van essentieel belang. Bij de bepaling van het aantal en de duur van de zittingstermijnen dient hiermee rekening te worden gehouden. Het grote "natuurlijke" verloop leidt tot voldoende "doorstroming".

Totstandkoming verordening in samenspraak met Cliëntenraad

Binnen bovenstaande kaders en rekening houdend met de opgedane ervaringen is in samenspraak met de Cliëntenraad Sociale zaken en Arbeidsmarktbeleid, die het eerste concept heeft opgesteld, de Verordening cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand, gemeente Leiden 2004 tot stand gekomen. Een belangrijke doelstelling bij het opstellen van deze verordening was toekomstbestendigheid.

Inhoud van de verordening in het kort

Met deze verordening wordt in feite geregeld wat de gemeente Leiden al een aantal jaren doet, namelijk dat het college zich inspant voor het bestaan van een orgaan dat zich richt op de belangenbehartiging van bijstandsgerechtigden, mensen met een uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet en andere werkloze werkzoekenden zonder uitkering die onder de werking van de WWB vallen. Hieruit volgt voor de gemeente een aantal verplichtingen, bijvoorbeeld een tijdige en volledige informatievoorziening en een adequate facilitering. Van de leden van de Cliëntenraad mag anderzijds worden verwacht, bovenal door de achterban, dat ze zich goed van hun taak kwijten. Dat betekent, dat ze (a) zich ervan bewust zijn welke verantwoordelijkheid ze dragen, (b) bereid zijn zich in te zetten voor de Cliëntenraad en voldoende tijd vrij te maken en (c) zich ervan bewust zijn, dat ze over voldoende kennis moeten beschikken om hun taak te kunnen vervullen.

De Cliëntenraad is niet zonder meer te vergelijken met een adviesraad. Een adviesraad komt immers niet voort uit een wettelijke verplichting, is geen overleg- en participatieorgaan en is geen belangenbehartiger in algemene zin. Daarnaast zal de werkwijze verschillen en is de werklast van de Cliëntenraad grote

Inspraak

Het College heeft op 24 september jl. de concept-verordening Cliëntenparticipatie in het kader van de Wet Werk en Bijstand voor inspraak vrijgegeven. De inspraaktermijn liep tot en met 6 november jl. Er is één inspraakreactie ontvangen, te weten van de Cliëntenraad SOZA. De reactie van de Cliëntenraad SOZA concentreert zich op de uitsluiting van de begroting en de perspectiefnota als onderwerp waarover het College de Cliëntenraad actief om advies vraagt. De Cliëntenraad is het oneens met deze uitsluiting en de verzoekt in haar

inspraakreactie om de tekst in de toelichting bij artikel 9 op dit punt aan te passen, eventueel met de aanvulling dat het slechts het relevante programma of hoofdstuk uit de programmabegroting en perspectiefnota ("Werk en Inkomen") betreft. Tevens is de Cliëntenraad bereid om hierover andere termijnen voor het afgeven van een advies overeen te komen. Het College heeft bij de vaststelling van de concept-verordening bewust gekozen voor de uitzondering op de begroting en perspectiefnota als onderwerp van actief adviesverzoek omwille van de procedurele snelheid. Wel acht het College het van belang dat de directeur van de dienst Sociale Zaken en Arbeidsmarktbeleid de relevante onderdelen van de begroting en perspectiefnota op het terrein van werk en inkomen in een voorbereidend stadium als vertrouwelijk stuk met de Cliëntenraad bespreekt, derhalve zijn in de toelichting op artikel 9 van de verordening de volgende zinnen opgenomen: "Het College draagt de dienstdirecteur Sociale Zaken en Arbeidsmarktbeleid op de relevante onderdelen van de begroting en perspectiefnota op het terrein van werk en inkomen in hun conceptvorm met de Cliëntenraad te bespreken. De Cliëntenraad heeft vervolgens de mogelijkheid om op eigen initiatief een advies uit te brengen." Wij stellen uw Raad voor het hierna in ontwerp afgedrukte besluit te nemen.

Burgemeester en Wethouders van Leiden
de Secretaris, de Burgemeester,
P.I.M. v.d. WIJNGAART. H.J.J. LENFERINK.

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Leiden:

overwegende dat het noodzakelijk is de wijze waarop jongeren betrokken worden bij de uitvoering van de Wet investering in jongeren, bij verordening te regelen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders (raadsvoorstel 09.0114 van 2009);

kennis genomen hebbende van het feit dat de voorliggende gewijzigde verordening omwille van de korte invoeringstermijn niet vooraf aan inspraak is onderworpen;

mede gezien het advies van de commissie

gelet op artikel 147, eerste lid, van de Gemeentewet en artikel 12, eerste lid, onderdeel d van de Wet investeren in jongeren;

BESLUIT:

Vast te stellen de volgende wijziging van de **Verordening Cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand**:

Artikel 1 Wijziging verordening

De Verordening Cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand wordt als volgt gewijzigd:

- A. De titel van de verordening komt te luiden: **'Verordening Cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand en Wet investeren in jongeren 2009'**
- B. In de gehele verordening wordt 'SOZA' vervangen door **'WIZ'**
- C. In de gehele verordening wordt de 'directeur van SOZA' vervangen door **'teamleider van WIZ'**
- D. Onderdeel b van het eerste lid van artikel 1 komt te luiden: **'WIJ: Wet investeren in jongeren'**
- E. De laatste zin van onderdeel c van artikel 1 komt te luiden: **'de jongere als bedoeld in artikel 2 van de WIJ.'**
- F. Onderdeel g van het eerste lid van artikel 1 komt te luiden: **'WIZ: het team Werk, Inkomen en Zorg van de gemeente Leiden'**
- G. Artikel 2, eerste lid komt te luiden:
'Er is een Cliëntenraad als bedoeld in artikel 47 van de WWB **en artikel 12 sub d van de WIJ'**
- H. Artikel 2, tweede lid komt te luiden:
'Met de instelling van een Cliëntenraad en het overleg wordt beoogd cliënten

inspraak te geven in het op hen betrekking hebbende beleid en de kwaliteit van de dienstverlening bij de uitvoering van de WWB **en de WIJ** te verbeteren.'

- I. Artikel 2, vijfde lid komt te luiden:
'De Cliëntenraad heeft de bevoegdheid alle aangelegenheden binnen het kader van de WWB **en de WIJ**, die de uitvoering en (de kwaliteit van) de dienstverlening door gemeente en **WIZ** raken in de overlegvergadering aan de orde te stellen en hierover verbetervoorstellen te doen.

- J. Artikel 9, eerste lid, onderdeel a, komt te luiden:
'vraagt de Cliëntenraad vooraf om advies inzake beleidsvisies, beleidsnota's, evaluaties, verordeningen en/of beleidsregels, die betrekking hebben op de WWB, **de WIJ**, de reïntegratie van (langdurig) werklozen en het minimabeleid;'

- K. Artikel 11 komt te luiden:
'Het College ziet er op toe dat cliënten die lid zijn of zijn geweest van de Cliëntenraad uit hoofde van hun lidmaatschap geen andere beoordeling of bejegening zullen ondergaan ten aanzien van hun uitkering **of inkomensvoorziening bij WIZ.**'

- L. Artikel 12, derde lid, komt te luiden:
'Deze verordening treedt in werking op **de achtste dag volgend op die van haar bekendmaking en werkt terug tot 1 oktober 2009.**'

- M. Artikel 12, vierde lid, komt te luiden:
'Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand **en Wet investeren in jongeren 2009.**'

Gedaan in de openbare raadsvergadering van 3 december 2009,

de Griffier, de Voorzitter,

Dit voorstel is ongewijzigd vastgesteld op 3 december 2009.

Verordening cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand en Wet investeren in jongeren 2009

Artikel 1

Begripsbepalingen

1. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. **WWB**: de Wet werk en bijstand. In deze verordening wordt onder de WWB tevens verstaan de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
 - b. **WIJ: Wet investeren in jongeren**;
 - c. **Cliënt**:
 - de persoon die een uitkering ontvangt van de gemeente Leiden op grond van de WWB, als bedoeld in het eerste lid, alsmede de persoon die behoort tot de personenkring als omschreven in artikel 7, eerste lid, onder a. van de WWB;
 - **de jongere als bedoeld in artikel 2 van de WIJ.**
 - d. **Belangenorganisaties**: organisaties van cliënten als bedoeld in 1c, alsmede organisaties die de belangen van cliënten behartigen;
 - e. **Cliëntenraad**: een uit cliënten en vertegenwoordigers van cliënten bestaand orgaan met taken en bevoegdheden zoals in deze verordening omschreven;
 - f. **College**: het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Leiden.
 - g. **WIZ: het team Werk, Inkomen en Zorg** van de gemeente Leiden;
2. voor zover niet anders bepaald, worden begrippen in deze verordening gebruikt in dezelfde betekenis als in de wet.

Artikel 2

Taak, bevoegdheid, doelstelling en werkwijze

1. Er is een Cliëntenraad als bedoeld in artikel 47 van de WWB **en artikel 12 sub d van de WIJ.**
2. Met de instelling van een Cliëntenraad en het overleg wordt beoogd cliënten inspraak te geven in het op hen betrekking hebbende beleid en de kwaliteit van de dienstverlening bij de uitvoering van de WWB **en de WIJ** te verbeteren.
3. De Cliëntenraad behartigt de belangen van cliënten in algemene zin.
4. De Cliëntenraad heeft de bevoegdheid het College en de Gemeenteraad gevraagd en ongevraagd te adviseren over alle onderwerpen die de vorming, de uitvoering, de controle en de evaluatie van het gemeentelijk beleid ten aanzien van cliënten betreffen, daaronder begrepen de wijze waarop Rijksregelgeving wordt uitgevoerd.
5. De Cliëntenraad heeft de bevoegdheid alle aangelegenheden binnen het kader van WWB **en de WIJ**, die de uitvoering en (de kwaliteit van) de dienstverlening door gemeente en **WIZ** raken in de overlegvergadering aan de orde te stellen en hierover verbetervoorstellen te doen.
6. De Cliëntenraad behartigt geen belangen van individuele cliënten.
7. Het staat de Cliëntenraad vrij om specifieke doelgroepen te betrekken bij de Cliëntenraad zodra dit voor de behandeling van actuele onderwerpen van belang is.

Artikel 3

Samenstelling van de Cliëntenraad

1. De Cliëntenraad telt ten minste zeven en ten hoogste twaalf leden, allen ingezetenen van de gemeente Leiden.
2. De Cliëntenraad bestaat uit individuele cliënten en vertegenwoordigers van belangenorganisaties. Ten minste 50% van de leden zijn individuele cliënten benoemd op persoonlijke titel. Ten minste tweederde deel van de leden dient cliënt te zijn van **WIZ**. Per belangenorganisatie kan maximaal één vertegenwoordiger lid zijn.
3. De belangenorganisaties zijn verplicht om voor het werk van de Cliëntenraad goed gekwalificeerde vertegenwoordigers af te vaardigen. In geval van verhindering van een vertegenwoordiger om een vergadering bij te wonen dient de belangenorganisatie zorg te dragen voor vervanging. De belangenorganisaties voldoen daarnaast in ieder geval aan de volgende voorwaarden:
 - het zijn belangenorganisaties binnen de werksfeer van **WIZ** die (mede) de belangen van cliënten behartigen;
 - er is sprake van terugkoppeling naar die leden die ook cliënt van **WIZ** zijn;
 - zij zijn door die leden terugroepbaar c.q. aanspreekbaar;
 - zij hebben hun werkterrein in de gemeente Leiden.

Het bovenstaande blijkt uit statuten en jaarverslag.

4. Het lidmaatschap van de Cliëntenraad is onverenigbaar met:
 - het lidmaatschap of plaatsvervangend lidmaatschap van de raad, de raadscommissies en/of andere organen die het College adviseren terzake beleid en uitvoering van wet- en regelgeving met inbegrip van de Commissie voor Beroep en Bezwaar;
 - de functie van fractieassistent of duo-raadslid;
 - het werknemerschap van de gemeente Leiden of het verrichten van werkzaamheden onder verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur.

Artikel 4

Benoeming en zittingsduur

1. De Cliëntenraad draagt zorg voor de werving en selectie van nieuwe leden.
2. De leden die op persoonlijke titel zitting hebben in de Cliëntenraad worden op voordracht van de Cliëntenraad door het College benoemd. De wijze van selectie en voordracht wordt vastgelegd in het huishoudelijk reglement.
3. De belangenorganisaties als bedoeld in artikel 3, tweede lid, die vertegenwoordigers mogen afvaardigen worden door **WIZ** op initiatief van de Cliëntenraad voorgedragen voor benoeming door het College.
4. De bijdrage van belangenorganisaties aan het functioneren van de Cliëntenraad zal eenmaal per twee jaar worden geëvalueerd.
5. Indien een belangenorganisatie twee maanden na het ingaan van een nieuwe zittingstermijn van de Cliëntenraad geen vertegenwoordiger heeft aangewezen, vervalt dat recht en zijn de overige leden van de Cliëntenraad bevoegd een voordracht te doen ten einde het aantal leden van de Cliëntenraad aan te vullen tot maximaal twaalf.
6. De zittingstermijn voor leden van de Cliëntenraad bedraagt vier jaar. De leden kunnen 1 maal worden herbenoemd. In bijzondere situaties kan het College hiervan afwijken.
7. De benoeming van de nieuwe leden geschiedt binnen twee maanden nadat de zittingsduur als genoemd in het zesde lid is verstreken.

8. Eindigt de hoedanigheid waaraan een lid zijn benoeming ontleent, dan eindigt het lidmaatschap van de Cliëntenraad na twee maanden.
9. De benoeming ter voorziening in tussentijds opengevallen plaatsen geschiedt zo mogelijk binnen twee maanden na het ontstaan van de vacature. Indien een vertegenwoordiger van een belangenorganisatie zich uit de Cliëntenraad terugtrekt en deze belangenorganisatie binnen twee maanden geen nieuwe vertegenwoordiger heeft aangewezen vervalt het recht op vertegenwoordiging.
10. Bij ernstig disfunctioneren, waaronder wordt verstaan absentie en het zich niet houden aan de verplichtingen, zoals vastgelegd in artikel 9, achtste en negende lid, van een van de leden kan de Cliëntenraad het vertrouwen opzeggen en het College verzoeken het lidmaatschap van dat lid te beeindigen. Regels hiervoor worden vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

Artikel 5

De onafhankelijke voorzitter

1. De overlegvergaderingen van de Cliëntenraad worden voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter, die geen lid is van de Cliëntenraad.
2. De voorzitter wordt voor een termijn van vier jaar op persoonlijke titel benoemd door het College, op voordracht van de Cliëntenraad en **WIZ**. De voorzitter kan 1 maal worden herbenoemd.
3. Bij afwezigheid van de onafhankelijke voorzitter treedt de Cliëntenraad in overleg met **WIZ** over de aanwijzing van een vervanger.

Artikel 6

Facilitering

1. Het College wijst een medewerker van **WIZ** aan als vast aanspreek- en informatiepunt voor de Cliëntenraad. Deze medewerker voorziet tevens in het secretariaat van de Cliëntenraad voor zover het werkzaamheden betreft die verband houden met de voorbereiding en de verslaglegging van de overlegvergaderingen.
2. De Raad stelt aan de Cliëntenraad een budget beschikbaar ten behoeve van de werkzaamheden van de Cliëntenraad. Het College voert overleg met de Cliëntenraad over de hoogte en verantwoording van het budget en stelt jaarlijks het bedrag vast.
3. De subsidie wordt jaarlijks toegekend op basis van de begroting van de Cliëntenraad
4. Voor niet-reguliere activiteiten kan een incidentele subsidie worden toegekend.

Artikel 7

De overlegvergadering

1. Als regel vindt er (met uitzondering van het zomerreces) maandelijks een overleg plaats tussen de Cliëntenraad en **de teamleider van WIZ** of diens plaatsvervanger.
2. **De teamleider** van WIZ en de Cliëntenraad hebben de mogelijkheid derden uit te nodigen in verband met een van de agendapunten van de overlegvergadering.
3. De overlegvergadering is openbaar. De niet-vertrouwelijke stukken voor de overlegvergadering zijn bij aanvang van de vergadering voor het publiek beschikbaar.
4. De Cliëntenraad kan op verzoek van **de teamleider van WIZ** besluiten tot het houden van een besloten (gedeelte van de) overlegvergadering.

Artikel 8

Informatievoorziening

1. Het College draagt zorg voor een goede en tijdige informatievoorziening richting Cliëntenraad met betrekking tot zaken die tot het taakgebied van de Cliëntenraad behoren.
2. Het College betreft, waar mogelijk, de Cliëntenraad bij het ontwikkelen en aanpassen van de informatievoorziening door **WIZ** aan cliënten bijvoorbeeld waar het gaat om formulieren en voorlichtingsmateriaal.
3. Het College zal nieuwe en bestaande cliënten informeren over de Cliëntenraad.

Artikel 9

Verplichtingen

1. Het College :
 - a. vraagt de Cliëntenraad vooraf om advies inzake beleidsvisies, beleidsnota's, evaluaties, verordeningen en/of beleidsregels, die betrekking hebben op de WWB, **de WIJ**, de reïntegratie van (langdurig) werklozen en het minimabeleid;
 - b. informeert de Cliëntenraad inzake het uiteindelijk besluit van de aan de Cliëntenraad ter advisering voorgelegde (vraag)stukken;
 - c. informeert de Cliëntenraad inzake wijzigingen van wet en/of landelijk geldende uitvoeringsregels.
2. Adviezen worden op een zodanig tijdstip gevraagd, dat ze van wezenlijke invloed kunnen zijn op het te nemen besluit.
3. Het College verplicht zich om een advies te betrekken in de besluitvorming. Het advies wordt als bijlage met het betreffende besluit meegezonden aan de relevante Raadscommissie en/of de Raad.
4. Het College kan afwijken van het verstrekte advies. In dat geval wordt een schriftelijke motivering aan de Cliëntenraad en de Gemeenteraad verstrekt.
5. Het College is verplicht gehoor te geven aan een verzoek van de Cliëntenraad om toelichting te geven op ter advisering overgelegde stukken, respectievelijk op aan de Cliëntenraad verstrekte informatie. Het College kan zich laten vertegenwoordigen door één lid van het College, of door één van zijn ambtenaren.
6. Aan de Cliëntenraad gevraagde adviezen worden zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen drie weken, uitgebracht. De Cliëntenraad kan het uitbrengen van een advies na overleg met **de teamleider van WIZ** eenmaal voor maximaal drie weken verdagen.
7. De door belangenorganisaties afgevaardigde leden verrichten hun werkzaamheden zonder last, maar voeren wel ruggespraak met hun achterban.
8. Leden van de Cliëntenraad zijn verplicht geheimhouding te betrachten over vertrouwelijke stukken.
9. Nadere verplichtingen van de leden van de Cliëntenraad worden vastgelegd in het huishoudelijk reglement. Leden van de Cliëntenraad zijn verplicht zich aan dit reglement te houden.

Artikel 10

Het presentiegeld

1. Voor het bijwonen van de overlegvergadering wordt aan de leden van de Cliëntenraad een presentiegeld toegekend . Dit bedrag is conform de vergoeding zoals geregeld in de Verordening geldelijke voorzieningen raads- en commissieleden (Gemeentebblad A 62).
2. Het presentiegeld wordt aan de leden uitbetaald door of onder verantwoordelijkheid van **de teamleider van WIZ.**

Artikel 11

Garantstelling

Het College ziet er op toe dat cliënten die lid zijn of zijn geweest van de Cliëntenraad uit hoofde van hun lidmaatschap geen andere beoordeling of bejegening zullen ondergaan ten aanzien van hun uitkering **of inkomensvoorziening bij WIZ.**

Artikel 12

Slotbepalingen

1. In gevallen waarin deze verordening niet voorziet, beslist het College, na daartoe advies te hebben ingewonnen van de Cliëntenraad.
2. De Cliëntenraad stelt ten behoeve van haar werkzaamheden een huishoudelijk reglement vast. Daarin worden in ieder geval het dagelijks bestuur en nadere verplichtingen van de leden geregeld.
3. Deze verordening treedt in werking op **de achtste dag volgend op die van haar bekendmaking en werkt terug tot 1 oktober 2009.**
4. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand **en Wet investeren in jongeren 2009.**

Toelichting Verordening cliëntenparticipatie WWB en WIJ 2009

Op 1 oktober 2009 trad de Wet investeren in jongeren (WIJ) in werking. Doelstelling van deze wet is de duurzame arbeidsparticipatie in regulier werk van jongeren tot 27 jaar. In het kader van deze wet, dient de gemeenteraad een vijftal verordeningen vast te stellen. De verordening cliëntenparticipatie is één van die verordeningen.

Van de zijde van de regering is op vragen vanuit de Tweede Kamer opgemerkt dat het voor de hand ligt om aansluiting te zoeken bij de bestaande vormen van cliëntenparticipatie in het kader van de WWB. Deze suggestie is overgenomen en wordt geformaliseerd door een wijziging van de verordening cliëntenparticipatie WWB die in 2005 is vastgesteld.

Deze verordening is hiertoe aangevuld met de (vertegenwoordigers van de) jongeren als achterban voor de cliëntenraad. Door middel van de cliëntenparticipatie worden de jongeren of hun vertegenwoordigers betrokken bij de uitvoering van deze wet.

Met deze 'Verordening cliëntenparticipatie WWB en WIJ' wordt invulling gegeven aan de in de Wet werk en bijstand (WWB) en de Wet investeren in jongeren (WIJ) gegeven opdracht om regels te stellen met betrekking tot de wijze waarop WWB-cliënten, jongeren, of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van de WWB en de WIJ. Het behoort tot de gemeentelijke beleidsvrijheid om daarin eigen beleidskeuzes te maken.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 *Begripsbepalingen*

Dit heeft geen toelichting.

Artikel 2 *Taak, bevoegdheid, doelstelling en werkwijze*

Dit artikel is in feite een uitwerking van art. 47 WWB en art. 12 WIJ en de aanbeveling van de gemeenteraad.

Lid 6: op individuele cliënten betrekking hebbende zaken kunnen wel een signaalfunctie hebben.

Artikel 3 *Samenstelling van de Cliëntenraad*

De Cliëntenraad moet vooral een orgaan van cliënten zijn. Bij de samenstelling van de Cliëntenraad zal er naar worden gestreefd deze een afspiegeling te laten zijn van het cliëntenbestand van **WIZ**. Gezien het zwaarwegende adviesrecht en de daarvoor vereiste capaciteiten van de leden moet de geschiktheid van een kandidaat echter een doorslaggevende rol spelen. Het aantal leden is flexibel gehouden om enerzijds kundige en gemotiveerde cliënten de mogelijkheid te bieden zitting te nemen in de Cliëntenraad en om anderzijds bij onvoldoende geschikte kandidaten het aantal leden tijdelijk wat kleiner te laten zijn.

De in de cliëntenraad deelnemende belangenorganisaties zullen een aantoonbare extra waarde moeten hebben voor de Cliëntenraad, en moeten kunnen aantonen dat ze een deel van de achterban de Cliëntenraad vertegenwoordigen en dat ze daarmee regelmatig contact hebben.

Lid. 8 biedt de mogelijkheid om voor specifieke kwesties deskundigen bij de beraadslagingen te betrekken. Sommige individuen en belangenorganisaties willen namelijk geen langlopende verplichtingen aangaan maar zijn wel bereid tot samenwerking op ad hoc basis.

Artikel 4 Benoeming en zittingsduur

Er is gekozen voor een termijnlengte zoals die geldt voor gemeenteraad, 2e Kamer enz. Een bijzondere situatie kan optreden wanneer de Cliëntenraad te kennen geeft dat kwaliteit en/of kwantiteit niet op peil gehouden kunnen/kan worden als gevolg van het reglementaire aftreden van leden.

Artikel 5 De onafhankelijke voorzitter

De Cliëntenraad heeft aangegeven een voorkeur te hebben voor een onafhankelijke voorzitter bij de overlegvergaderingen. Het College kan hiermee instemmen.

Artikel 6 Facilitering

Middelen worden zodanig ter beschikking gesteld dat de Cliëntenraad redelijkerwijs in staat kan worden geacht de algemene belangen van cliënten te behartigen. Het door het College jaarlijks ter beschikking gestelde bedrag moet voldoende zijn voor:

- huisvesting kantoor en vergaderruimte;
- kosten kantoor (kopieerfaciliteiten, pc, printer, kantoorbenodigdheden, porto, telefoon enz.);
- kosten deskundigheidsbevordering;
- kosten internetaansluiting, documentatie, literatuur en vaktijdschriften;
- kosten verzorgen van voorlichting aan de achterban, incl. bijeenkomsten, en publiciteit;
- reiskosten die noodzakelijk zijn voor de werkzaamheden van de Cliëntenraad;
- vergaderkosten;
- contributie koepelorganisatie(s) en kosten samenwerkingsverbanden.

Daarnaast stelt **WIZ** een pagina in de cliënteninformatiekrant van **WIZ** ter beschikking van de Cliëntenraad om de achterban te informeren over de activiteiten en standpunten van de Cliëntenraad.

Artikel 7 De overlegvergadering

Dit artikel regelt de gang van zaken m.b.t. de overlegvergadering. Voorafgaande hieraan is er ter voorbereiding van de overlegvergadering agendaoverleg van de Cliëntenraad met een afvaardiging van **WIZ**. Daarnaast houdt de Cliëntenraad zijn eigen interne vergaderingen.

Artikel 8 Informatievoorziening

De informatievoorziening moet volledig en tijdig zijn. Goede informatievoorziening is essentieel voor het functioneren van de Cliëntenraad. Het houdt ook in dat stukken op verzoek van het bestuur zowel digitaal als per post worden aangeleverd.

Artikel 9 Verplichtingen

Dit artikel regelt de belangrijkste plichten van het College, die deels in het verlengde liggen van de aanbeveling van de Gemeenteraad, en de Cliëntenraad.

Onder de in lid 1 sub a genoemde zaken waarover het College de Cliëntenraad om advies vraagt worden niet verstaan de begroting en de perspectiefnota. Het College draagt **de teamleider van WIZ** op de relevante onderdelen van de begroting en perspectiefnota op het terrein van werk en inkomen in hun conceptvorm met de Cliëntenraad te bespreken. De Cliëntenraad heeft vervolgens de mogelijkheid om op eigen initiatief een advies uit te brengen.

WIZ streeft er naar om verzoeken om advies tenminste twee weken voor de datum van de reguliere vergadering van de Cliëntenraad, in bezit te laten zijn van de leden van de

Cliëntenraad en de onafhankelijke voorzitter.

Lid 8: het is nadrukkelijk ook de bedoeling dat alle leden van de Cliëntenraad zo veel mogelijk contacten onderhouden met cliënten.

Artikel 10 *Het presentiegeld*

Het is de bedoeling dat de huidige regeling voor presentiegeld wordt voortgezet.

Artikel 11 *Garantstelling*

Het College draagt er ook zorg voor dat (bestuurs)leden van de Cliëntenraad hun werkzaamheden voor de Cliëntenraad kunnen voortzetten als zij deelnemen aan activiteiten gericht op reïntegratie op de arbeidsmarkt. Deze garantstellingen worden door de Cliëntenraad van wezenlijk belang geacht. Het College kan daarmee instemmen.

Artikel 12 *Slotbepalingen*

Deze behoeven geen toelichting.